

Viite

Asia

Ulkoasiainneuvosto (kauppaministerit) 27.5.2019; Suomen tavoitteet

EU:n ulkoasiainneuvosto kauppaministerikokoonpanossa pidetään Brysselissä 27.5.2019. Suomea edustaa ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen. Keskustelunaiheita ovat Maailman kauppajärjestö WTO:n uudistaminen ja neuvottelut, EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteet sekä EU-Vietnam vapaakauppa- ja investointisuojasopimukset.

Maailman kauppajärjestö WTO:n uudistaminen ja neuvottelut

Suomen tavoitteena on monenkeskisen, sääntöpohjaisen järjestelmän ylläpitäminen ja vahvistaminen. Suomi pitää tärkeänä, että WTO kykenee jatkamaan työtään tehokkaasti ja että WTO:n riitojenratkaisujärjestelmä pystytään säilyttämään. Suomi korostaa, että WTO:n valituselimen pattitilanteeseen tulisi löytää ratkaisu mahdollisimman pian. Suomi tukee komissiota WTO:n uudistamisessa ja pitää tärkeänä rakentavaa yhteistyötä EU:n, Yhdysvaltain ja Japanin välillä tavoitteena uudistaa menettelyjä transparenssin lisäämiseksi ja notifikaatiokäytäntöjen vahvistamiseksi WTO-sopimuksissa. Suomi pitää neuvottelujen aloittamista sähköisestä kaupasta myönteisenä kehityksenä ja toivoo, että se osaltaan tukee myös laajempaa tavoitetta WTO:n uudistamisesta.

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteet

Suomi tukee EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteiden tiivistämistä EU:n huhtikuussa hyväksymien mandaattien pohjalta. Neuvottelujen lähtökohtien tulee olla tasapainoisia ja tavoitteiden realistisia. Neuvottelumahdollisuuksia kartoittavan työn lisäksi EU:n on hallittava kauppasuhteissa esiintyvää vastakkainasettelua. Suomi pitää tärkeänä, että vuoropuhelua pyritään kaikin tavoin pitämään yllä ja että ratkaisuja etsitään ensisijaisesti yhteistyön kautta. Samalla EU:n on kuitenkin pidettävä kiinni periaatteistaan ja oltava valmis puolustamaan etujaan WTO-sääntöjen puitteissa. EU:n yhtenäisyys on edelleenkin keskeistä.

EU-Vietnam vapaakauppa- ja investointisuojasopimukset (valmistautuminen allekirjoittamiseen)

Suomi tukee EU-Vietnam vapaakauppa- ja investointisuojasopimusten allekirjoittamista. Suomen tavoitteena on, että EU:n ja Vietnamin välistä vapaakauppasopimusta koskeva päätös tehdään syksyn 2019 aikana, jotta se voisi tulla voimaan alkuvuodesta 2020.

Asialista:

WTO:n uudistaminen ja neuvottelut	s. 3
EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteet	s. 6
EU-Vietnam vapaakauppa- ja investointisuoja sopimukset	s. 8

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

TUO-10 Ismo Kolehmainen
 TUO-10 Aino Friman
 TUO-20 Heli Honkapää

15.5.2019

Asia

Maailman kauppajärjestö WTO:n uudistaminen ja neuvottelut

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto; kauppaministerikokous 27.5.2019

Asiakirjat

Viite (U/E-tunnus)

E5/2019 vp (sähköisen kaupan useanvälisten neuvottelujen aloittaminen)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ismo Kolehmainen, UM / TUO-10, ismo.kolehmainen@formin.fi 050-438 7282

[Aino Friman, UM / TUO-10, aino.friman@formin.fi](mailto:aino.friman@formin.fi) 040-820 820 0801

[Heli Honkapää, UM / TUO-10, heli.honkapaa@formin.fi](mailto:heli.honkapaa@formin.fi) 050-342 8749

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ministerit keskustelevat Maailman kauppajärjestö WTO:n uudistamisesta ja neuvotteluista.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomen tavoitteena on monenkeskisen, sääntöpohjaisen järjestelmän ylläpitäminen ja vahvistaminen.
- Suomi pitää tärkeänä, että WTO kykenee jatkamaan työtään tehokkaasti ja, että WTO:n riitojenratkaisujärjestelmä pystytään säilyttämään.
- Suomi korostaa, että WTO:n valituselimen pattitilanteeseen tulisi löytää ratkaisu mahdollisimman pian.
- Suomi tukee komissiota WTO:n uudistamisessa ja pitää tärkeänä rakentavaa yhteistyötä EU:n, Yhdysvaltain ja Japanin välillä tavoitteena uudistaa menettelyjä transparenssin lisäämiseksi ja notifikaatiokäytäntöjen vahvistamiseksi WTO-sopimuksissa.
- Suomi pitää neuvottelujen aloittamista sähköisestä kaupasta myönteisenä kehityksenä ja toivoo, että se osaltaan tukee myös laajempaa tavoitetta WTO:n uudistamisesta.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Maailman kauppajärjestö WTO:n tilanne jatkuu huolestuttavana. Akuuteimpana ja jäsenistöä laajasti yhdistävänä huolenaiheena on riitojenratkaisun valituselimen toimintakyvyn turvaaminen. Monet

WTO-jäsenet ml. EU ovat tehneet ehdotuksia valituselintä koskevaan kritiikkiin vastaamiseksi, mutta kevään aikana käydyissä epävirallisissa konsultaatioissa ei ole saavutettu konkreettista edistystä. Viimeksi asiaa käsiteltiin WTO:n yleisneuvostossa toukokuussa ja konsultaatioita jatketaan heinäkuun yleisneuvostoon asti. WTO:n kriisiä syventävät lisäksi Yhdysvaltojen ja Kiinan väliset jännitteet ja yksipuoliset kauppatoimet.

EU jatkaa aktiivista rooliaan uudistustyössä eri foorumeilla: kolmenvälisesti Yhdysvaltojen ja Japanin kanssa, kahdenvälisesti Kiinan kanssa, Kanadan johtamassa saman mielisten maiden ryhmässä ja G20:ssa. Komissio on saanut EU:n jäsenmaiden tuen uudistustyölleen.

EU:n, Yhdysvaltojen ja Japanin yhteistyö jatkuu WTO:n kehittämiseksi ml. sääntökirjaan uudistaminen ja WTO:n kriisin juurisyiden ratkaisu. Erityistä huomiota kiinnitetään teollisuuden kauppaa vääristäviin tukiin. Kolmikanta on tehnyt WTO:n tavarakauppaneuvostossa tarkistettuja ehdotuksia menettelyiksi transparenssin lisäämiseksi ja notifikaatiokäytäntöjen vahvistamiseksi WTO-sopimuksissa.

Myönteisenä kehityssuuntana ovat sähköisen kaupan useanväliset neuvottelut, jotka alkoivat toukokuussa. Mukana olevat maat kattavat n. 90 % maailmankaupasta. Sopimus tukisi myös laajempaa tavoitetta WTO:n uudistamisesta.

4. TAUSTA

Monenvälinen kauppajärjestelmä on kriisissä. WTO:ta uhkaa lamaantuminen, kun se ei pysty kehittämään kansainvälisen kaupan sääntöjärjestelmää ja riitojenratkaisujärjestelmäkkin on vähitellen rapautumassa. Jäsenten erimielisyys näkyi vahvasti joulukuussa 2017 Buenos Airesissa pidetyssä WTO:n ministerikokouksessa (MC11), joka jäi lähes tuloksettomaksi. Vuonna 2001 aloitettua Dohan kehityskierrosta ei ole saatu päätökseen eikä WTO:n sääntökirjaa ei ole pystytty juurikaan uudistamaan.

Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppasuhteiden jännitteet heijastuvat myös WTO:hon. Yhdysvallat on arvostellut WTO:ta mm. siitä, että WTO:n jäsenet eivät noudata velvoitettaan ilmoittaa valtiontuista ja useat tosiasiallisesti vauraat maat saavat kehitysmaille annettavaa erityis- ja erilliskohtelua. Yhdysvaltojen kovin arvostelu on kohdistunut WTO:n riitojenratkaisujärjestelmään ja erityisesti valituselimen rooliin. Yhdysvallat katsoo valituselimen muun muassa ylittäneen toimivaltuutensa ja laiminlyöneen menettelysääntöjä, mutta ei ole itse tehnyt uudistamishdotuksia.

WTO:ta kehitettäessä valituselimen kriisin ratkaiseminen on EU:n ml. Suomi prioriteetti. EU jatkaa aktiivisesti yrityksiään pattitilanteen ratkaisemiseksi viime joulukuussa tehtyjen riitojenratkaisujärjestelmän uudistamisesitysten ja reunaehtojensa (päästösten sitovuus, valituselimen riippumattomuus) pohjalta. WTO:n yleisneuvoston alla käydyissä epävirallisissa konsultaatioissa on käsitelty myös muiden maiden tekemiä ehdotuksia. Konkreettista edistystä ei kuitenkaan ole saavutettu ja valituselintä uhkaa toimintakyvyn menettäminen joulukuun 2019 jälkeen.

MC11:ssä yhteensä 70 WTO-jäsentä hyväksyi julistuksen sähköisestä kaupasta. Julistuksen mukaisesti sähköisestä kaupasta kiinnostuneet jäsenet käynnistivät valmistelevat keskustelut sähköisen kaupan neuvottelujen aloittamista varten. Keskustelut käytiin vuoden 2018 aikana, ja niillä kartoitettiin mahdollisia neuvotteluaiheita. Maailman talousfoorumin yhteydessä tammikuussa 2019 yhteensä 76 WTO-jäsentä antoi julistuksen tavoitteestaan aloittaa neuvottelut sähköisestä kaupasta WTO:ssa. Julistukseen osallistuneet jäsenet vahvistivat pyrkivänsä saavuttamaan korkeatasoisen neuvottelutuloksen, joka perustuu voimassa oleviin WTO-sopimuksiin ja -kehysiin, ja saamaan mukaan mahdollisimman monta WTO-jäsentä. Ensimmäinen neuvottelukierros järjestettiin toukokuussa 2019.

EU:n neuvottelutavoitteena on tehostaa maailmanlaajuisia sähköistä kauppaa, helpottaa yritysten toimintaa, lisätä kuluttajien luottamusta verkkoympäristöön ja luoda uusia mahdollisuuksia edistää osallistavaa kasvua ja kehitystä. EU pitää tärkeänä, että säännöissä ja sitoumuksissa jätetään jäsenille asianmukainen liikkumavara. Neuvoston kauppapoliittisessa komiteassa (palvelut ja investoinnit) keskustellaan parhaillaan komissiolle ko. neuvotteluihin annettavien lisäneuvotteluohjeiden sisällöstä.

TUO-10 Kuosmanen Marja

15.05.2019

Asia

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteet

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto; kauppaministerikokous 27.5.2019

Asiakirjat

Viite (U/E-tunnus)

E76/2018 vp, E122/2018 vp, E123/2018 vp

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Marja Kuosmanen, UM / TUO-10, marja.kuosmanen@formin.fi, puh. 0295 350 110Heli Siikaluoma, UM / TUO-20, heli.siikaluoma@formin.fi, puh. 0295 351 133**1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET**

Kokouksessa on esillä EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteiden ajankohtainen tilanne. Erityisesti keskustellaan näkymistä aloittaa neuvottelut rajallisesta määrästä kauppakysymyksiä viime heinäkuun yhteisen julkilausuman pohjalta. Lisäksi kokouksessa nousee esille presidentti Trumpin ilmoitus autotutkinnan pohjalta tehtävistä johtopäätöksistä, joista hänen odotetaan informoivan 18.5.2019 mennessä, ja muita mahdollisia ajankohtaisia kysymyksiä.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi tukee EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteiden tiivistämistä EU:n huhtikuussa hyväksymien mandaattien pohjalta. Neuvottelujen lähtökohtien tulee olla tasapainoisia ja tavoitteiden realistisia.
- Neuvottelumahdollisuuksia kartoittavan työn lisäksi EU:n on hallittava kauppasuhteissa esiintyvää vastakkainasettelua. Suomi pitää tärkeänä, että vuoropuhelua pyritään kaikin tavoin pitämään yllä ja että ratkaisuja etsitään ensisijaisesti yhteistyön kautta. Samalla EU:n on kuitenkin pidettävä kiinni periaatteistaan ja oltava valmis puolustamaan etujaan WTO-sääntöjen puitteissa.
- EU:n yhtenäisyys on edelleenkin keskeistä.

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU hyväksyi 15.4.2019 omat neuvottelumandaattinsa, jotka koskevat teollisuustuotteiden tullien poistamista ja vaatimustenmukaisuuden arviointia. Myös Yhdysvallat on julkaissut omat neuvottelutavoitteensa, jotka eivät kuitenkaan rajoitu heinäkuun yhteisymmärrykseen vaan kattavat käytännössä koko kauppagenda. Yhdysvallat edellyttää, että maatalous on osa mahdollisia neuvotteluja EU:n kanssa.

Presidentti Trumpin on määrä ilmoittaa 18.5.2019 mennessä, mihin toimenpiteisiin Yhdysvallat ryhtyy Trumpille helmikuussa luovutetun autotutkintaraportin pohjalta. Raporttia ei ole julkistettu.

4. TAUSTA

Komission puheenjohtaja Juncker ja presidentti Trump sopivat tapaamisessaan heinäkuussa 2018, että EU ja Yhdysvallat kartoittavat mahdollisuuksia kehittää kauppasuhteita neljällä eri alueella: (i) teollisuustuotteiden (pl. autot) tullien poistaminen, (ii) sääntely-yhteistyön tiivistäminen, (iii) soijapapujen ja nesteytetyn maakaasun (LNG) EU-tuonnin lisääminen/helpottaminen, ja (iv) WTO-reformin edistäminen. Lisäksi Juncker ja Trump sitoutuivat siihen, ettei neuvottelujen aikana ryhdytä sopimuksen vastaisiin toimenpiteisiin. Yhdessä sovittuun julkilausumaan sisältyi myös maininta osapuolten halusta ratkaista teräs- ja alumiinitullikysymys.

Mahdollisia neuvotteluja kartoittavia keskusteluja ovat leimanneet erilaiset näkemykset neuvottelujen kätteestä. Yhdysvallat on koko ajan ajanut maataloutta osaksi neuvotteluja, vaikka maatalous päädyttiin Junckerin ja Trumpin keskusteluissa jättämään mainitsematta julkilausumassa. Maatalouden vastapainoksi EU olisi edellyttänyt esimerkiksi julkisten hankintojen sisällyttämistä julkilausumaan, mihin Yhdysvallat ei ollut valmis.

Lähestymistapojen ero näkyi myös Yhdysvaltojen ja EU:n tammikuussa julkaisemissa konkreettisissa neuvottelutavoitteissa. Yhdysvaltojen tavoitteet noudattelevat pitkälti Yhdysvaltojen muissakin neuvotteluissa asettamia tavoitteita. EU:n mandaatit sen sijaan perustuvat heinäkuun yhteiseen julkilausumaan ja koskevat teollisuustuotteiden tulleja ja vaatimustenmukaisuuden arviointia. EU hyväksyi 15.4.2019 mandaatit. Teollisuustuotteiden tulleja koskevaan mandaattiin on kirjattu, että EU keskeyttää neuvottelut, mikäli Yhdysvallat ei kunnioita sitoumusta olla asettamatta uusia yksipuolisia tulleja (esimerkiksi autotullit) tai muita rajoituksia. Lisäksi edellytetään, että Yhdysvallat luopuu teräs- ja alumiinitulleista ennen neuvottelujen päättämistä. Mandaattiin sisältyy myös maininta, ettei TTIP-mandaatti ole enää voimassa.

Yhdysvaltojen kauppaministeriön presidentti Trumpille helmikuussa luovuttama raportti autojen ja autonosten tuonnin vaikutuksesta kansalliseen turvallisuuteen (raporttia ei ole julkistettu) liittyy omalta osaltaan kokonaisuuteen. Presidentin tulee periaatteessa tehdä 18.5.2019 päätös, ryhtyykö hän raportin suositusten mukaisesti tai joihinkin muihin toimenpiteisiin. Presidentin on arveltu myös saattavan lykätä päätöstään ja näin jatkaa epätietoisuutta mahdollisista tulleista tai muista rajoituksista.

EU ja Yhdysvallat ovat vuosikausia riidelleet lentokonetuista WTO:ssa. Nyt Airbus ja Boeing -riidoissa ollaan lähestymässä päätöstä. Yhdysvaltojen mahdollisia vastatoimia Airbus-kiistassa ei tule rinnastaa Yhdysvaltojen yksipuolisesti asettamiin tulleihin esimerkiksi teräksessä ja alumiinissa, koska riidan voittaneella osapuolella on WTO-sääntöjen mukaisesti oikeus vastatoimiin. Vastaavasti EU:lla on mahdollisuus asettaa vastatoimia Boeing-riidassa, joka saadaan päätökseen jonkin verran Airbus-kiistaa myöhemmin. Sekä Yhdysvallat että EU ovat julkaisseet listat tuotteista, joihin vastatoimia mahdollisesti kohdistettaisiin. Vastatoimien sijaan molemmat osapuolet ovat kuitenkin tuoneet esiin tavoitteen löytää asiassa neuvotteluratkaisu.

EU:n ja Yhdysvaltain välejä hiertää myös WTO:n valituselimen pattitilanne. Mikäli Yhdysvallat jatkaa jäsenvalintojen estämistä, valituselin menettää toimintakykynsä joulukuussa. Riitojenratkaisujärjestelmän murenemisella olisi vakavia systeemisiä vaikutuksia, sillä WTO-jäseniä ei enää saataisi vastuuseen kauppaa rajoittavista toimistaan.

Yhdysvaltojen 1990-luvulla säädetyin Helms Burton -lain tavoitteena oli eristää Kuuba, ja sen III pykälä antaa yhdysvaltalaisille oikeusistuimille mahdollisuuden rangaista Kuubaan investoivia ulkomaisia yrityksiä, jotka käyttävät liiketoiminnassaan Kuuban vuosikymmeniä sitten kansallistamaa omaisuutta. Pykälää ei kuitenkaan aikaisemmin ollut otettu käyttöön, mutta presidentti Trump aktivoi sen 2.5.2019 alkaen. Ensimmäiset kanteet on jo nostettu yhdysvaltalaisissa tuomioistuimissa.

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

TUO-20 Saara Harju

14.05.2019

Asia

EU-Vietnam vapaakauppa- ja investointisuojasopimukset (valmistautuminen allekirjoittamiseen)

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto; kauppaministerikokous 27.05.2019

Asiakirjat

Viite (U/E-tunnus)

E 158/2006 vp, U 12/2014 vp, UJ 18/2016 vp

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Marjut Akola, UM / TUO-20, marjut.akola@formin.fi, +358 40 352 0408Saara Harju, UM / TUO-20, saara.harju@formin.fi, +358 50 345 6428Maria Pohjanpalo, UM / TUO-10, maria.pohjanpalo@formin.fi, +358 50 434 2297**1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET**

Kokouksessa keskustellaan EU:n ja Vietnamin välisten vapaakauppa- ja investointisuojasopimuksien tilanteesta ja niiden allekirjoittamiseen valmistautumisesta.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi tukee EU-Vietnam vapaakauppa- ja investointisuojasopimuksien allekirjoittamista.
- Suomen tavoitteena on, että EU:n ja Vietnamin välistä vapaakauppasopimusta koskeva päätös tehdään syksyn 2019 aikana, jotta se voisi tulla voimaan alkuvuodesta 2020.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Ulkoasiainneuvoston on tarkoitus käydä keskustelu sopimuksien allekirjoittamiseen valmistautumisesta. Tavoitteena on, että sopimukset allekirjoitetaan niiden kielikäännösten valmistuttua, minkä jälkeen ne menevät Euroopan parlamentin hyväksyttäväksi. Vapaakauppasopimuksen päättäminen edellyttää lisäksi neuvoston hyväksymää lopullista päätöstä sopimuksen tekemisestä. Investointisuojasopimuksen voimaantulo vaatii myös kaikkien EU-jäsenvaltioiden kansalliset ratifiointitoimet.

4. TAUSTA

EU:n ja Vietnamin vapaakauppasopimusneuvottelut saatiin päätökseen joulukuussa 2015. EU-Vietnam-sopimus on kunnianhimoisin ja kattavin sopimus, jonka EU on toistaiseksi neuvotellut kehitysmaan kanssa.

Vapaakauppasopimuksen myötä 99 prosenttia tulleista poistuu EU:n ja Vietnamin välisessä tavarakaupassa. Kun sopimus tulee voimaan, Vietnam poistaa tullit heti 65 prosentilta EU:sta peräisin olevalta tuonnilta. Muilta osin sovelletaan eripituisia siirtymäaikoja, jotka ovat pisimmillään kymmenen vuotta. Siirtymäajoilla on pyritty huomioimaan osapuolten välinen kehitysero. Suomen kannalta kiinnostavien vientituotteiden, kuten koneiden ja laitteiden, tullit ja tuonnissa esimerkiksi jalkineiden tullit poistuvat siirtymäajan jälkeen. Suomen viennin kannalta tärkeille tuotteille on ollut jopa 20-25 prosentin suuruisia tulleja.

Tullien poistuminen tulee näkymään erityisesti elintarvikkeiden ja juomien kaupassa. Eurooppalaisten elintarvikkeiden kysyntä on jo kasvanut Vietnamin ja vastaavasti kalan, kahvin ja kaakaon tuonti Vietnamin saattaa kasvaa. Tullien poistumisen ohella Vietnam virtaviivaistaa elintarvikkeisiin kohdistuvia vaatimuksia. Suomi vie Vietnamiin vehnää, maitotuotteita, merilohta ja eläinruokaa.

Vapaakauppasopimus avaa palvelukaupan ja julkisten hankintojen markkinoita eurooppalaisille yrityksille. Paikallisen osuuden vaatimuksen poistuminen lisää mahdollisuuksia ympäristötekniikan ja -palvelujen viennin aloilla. Suomalaiset yritykset eivät enää tarvitse projekteihinsa kumppaniksi paikallista toimijaa. EU-maiden mahdollisuudet osallistua julkisten hankintojen tarjouskilpailuihin Vietnamin paranevat. Vietnam ei ole Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen jäsen, joten kaikki avaukset näissä hankinnoissa parantavat markkinoillepääsyä Vietnamin. Sopimukseen kuuluu myös ympäristölainsäädäntöön ja työntekijöiden oikeuksiin liittyviä määräyksiä.

EU ja Vietnam ovat sopineet myös investointisuojausopimuksesta. Tavoitteena on parantaa sijoitusympäristöä sopimuksen osapuolten välillä. Sopimuksella varmistetaan sijoitusten suoja ja se sisältää muun muassa sijoittajien sekä sijoitusten kohtelustandardit ja määräykset pakkolunastuksesta asianmukaisine korvauksineen.

Investointisuojausopimus turvaa samalla osapuolten lainsäädäntöoikeuden ja pyrkimykset saavuttaa oikeutetut politiikan tavoitteet, kuten kansanterveys, turvallisuus ja ympäristön suojelu. Sääntely ei kuitenkaan saa tehdä tyhjäksi sopimuksen kohtuullista ja oikeudenmukaista kohtelua, kansallista kohtelua eikä suosituimmuuskohtelua koskevia velvoitteita.

Investointisuojausopimuksessa turvataan riitojenratkaisun riippumattomuus, asiantuntevuus ja avoimuus. Sopimuksessa perustetaan uudistettu investointituomioistuinjärjestelmä, joka sisältää muutoksenhakumenettelyn. Tuomioistuinten jäsenten tulee olla oikeudellisiin virkoihin asianmukaisen pätevyyden omaavia henkilöitä ja heille asetetaan tarkat eettiset säännöt.

Sopimuksen osapuolet sitoutuvat myös tavoittelemaan monenvälisen investointituomioistuimen perustamista muiden kiinnostuneiden kauppakumppaneiden kanssa.

LIITTEET

Asiasanat	kauppa ja investoinnit, kauppapolitiikka, UAN Ulkoasiainneuvosto, vapaakauppa, WTO, Yhdysvallat, Vietnam
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK, YM
